

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 11CoCsp/4/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2122206669
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:2122206669.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu doc. JUDr. Petra Molitorisa, PhD. a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Branislava Brezu, v spore žalobcu: BENCONT INVESTMENTS, s.r.o., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava - Nové Mesto, IČO: 36 432 105, zastúpený: KOVAL & spol., advokátska kancelária, s.r.o. so sídlom Komenského 3, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 648 892, proti žalovanému: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXXX/XX, XXX XX D., o zaplatenie 3.000,- eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 21Csp/1/2023-125 zo dňa 12.4.2023, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výrokoch I. a III. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia istiny vo výške 3.026,39 eur s príslušenstvom.

2. Okresný súd Humenné (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 2440 eur s 5 % ročným úrokom z omeškania z tejto sumy od 03.11.2020 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd konanie v časti o zaplatenie istiny 566,39 eur z a s t a v u j e.

III. Žalobcovi súd p r i z n á v a voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, pričom o výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

3. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že spoločnosť Zinc Euro, a.s. uzavrela s fyzickými osobami ako s investormi Rámcovú zmluvu Investor. Predmetom týchto zmlúv bol záväzok spoločnosti vyhľadávať pre Investora jednotlivých dlžníkov a obstaráť v mene a na účet Investora uzatvorenie Zmluvy o pôžičke s dlžníkom za podmienok stanovených v tejto zmluve. Dňa 27.9.2019 uzavrel Investor s identifikačným kódom XXXXXXXXXXXX so žalovaným zmluvu o pôžičke č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie istiny 50,- eur s úrokovou sadzbou 7,50 %, termín poslednej splátky 22.9.2023, počet splátok: 48. Dňa 27.9.2019 uzavrel Investor s identifikačným kódom XXXXXXXXXXXX so žalovaným zmluvu o pôžičke č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie istiny 500,- eur s úrokovou sadzbou 7,50 %, termín poslednej splátky 22.9.2023, počet splátok: 48. Dňa 27.9.2019 uzavrel Investor s identifikačným kódom B. so žalovaným zmluvu o pôžičke č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie istiny 100,- eur s úrokovou sadzbou 7,50 %, termín poslednej splátky 22.9.2023, počet splátok: 48. Dňa 27.9.2019 uzavrel Investor s identifikačným kódom XXXXXXXXXXXX so žalovaným zmluvu o pôžičke č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie istiny 2.050,- eur s úrokovou sadzbou 0,00 %, termín poslednej splátky 22.9.2023, počet splátok: 48. Dňa 27.9.2019 uzavrel Investor

s identifikačným kódom E. so žalovaným zmluvu o pôžičke č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie istiny 300,- eur s úrokovou sadzbou 7,50 %, termín poslednej splátky 22.9.2023, počet splátok: 48.

4. Listom zo dňa 18.11.2020 bolo žalovanému oznámené, že investori svoje pohľadávky zo zmlúv postúpili na spoločnosť Zinc Euro, a.s.. Následne, zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 1.2.2021 uzatvorenou medzi postupcom Zinc Euro, a.s. a postupníkom BENCONT INVESTMENTS, s.r.o. bola predmetná pohľadávka postúpená na žalobcu. Postúpenie pohľadávky bolo žalovanému oznámené listom zo dňa 15.2.2021. Listom zo dňa 2.11.2020 bolo žalovanému oznámené vyhlásenie okamžitej splatnosti pôžičky.

5. S poukazom na § 657, § 658 ods. 1, § 565, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba je v celom rozsahu dôvodná. Pri rozhodovaní zohľadnil aj rozsudok Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 6CoCsp/15/2022-258 zo dňa 29.9.2022, uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Ndc/11/2018 zo dňa 31.1.2019 a rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7Co/294/2018 zo dňa 23.4.2020. Uviedol, že zmluvný vzťah vznikol na základe zmluvy o pôžičke uzavretej medzi fyzickými osobami, a preto sa riadi ustanoveniami § 657 Občianskeho zákonníka. V danom prípade ide o pôžičku „peer to peer“, o alternatívny finančný nástroj tzv. crowdfunding, ktorý vznikol na základe myšlienky, že na jednej strane existuje veľké množstvo ľudí, ktorí potrebujú peniaze, ale nedostanú bežné bankové produkty a na druhej strane existujú ľudia, ktorí pre svoje peniaze hľadajú zaujímavé investičné príležitosti, ktoré im banka neponúka. Pohyb peňazí a administrácia pôžičiek prebieha cez administrátora, ktorý od oboch strán inkasuje za svoje služby poplatky. Veriteľmi sú fyzické osoby označované ako investori a dlžníkom je žiadateľ o pôžičku, v danom prípade žalovaný, ktorý je rovnako fyzickou osobou. Pretože ani jedna zmluvná strana pri uzatváraní a plnení zmluvy o pôžičke nekonala v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, nie sú dodávateľmi podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka a zmluvy preto nie sú spotrebiteľskými zmluvami podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ani spotrebiteľskými úvermi, na ktoré by sa vzťahoval zákon o spotrebiteľských úveroch. Pretože ide o povolený nástroj finančného trhu, uzavreté zmluvy o pôžičke nie sú v rozpore so zákonom a ani ho neobchádzajú, a nejde ani o neprijateľnú zmluvnú podmienku a tieto nie sú neplatné podľa § 39, ani § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Z predložených rámcových zmlúv jasne vyplýva, že ako investori vystupujú fyzické osoby nepodnikatelia, čo je preukázané tým, že sú identifikovaní menom a priezviskom, adresou trvalého pobytu, dátumom narodenia a rodným číslom. Nakoľko sa na uvedený právny vzťah nepoužijú normy spotrebiteľského práva, nebolo zákonnou povinnosťou veriteľov skúmať schopnosť dlžníka splácať úver, avšak bolo preukázané, že sprostredkovateľ pre investorov dostatočne túto schopnosť skúmal, čo vyplýva zo žiadosti o pôžičku, kde bolo okrem iného uvedené, že žalovaný má čistý mesačný príjem 900,- eur, čistý mesačný príjem celej domácnosti je 1.450,- eur a celková výška existujúcich splátok je 160,- eur. Vo vzťahu k tvrdeniu žalovaného ohľadom výšky úrokov, súd uvádza, že podľa údajov NBS bola v období 09/2019, kedy boli zmluvy uzavreté, pri úveroch nefinančných spoločností so začiatočnou fixáciou úrokovej sadzby od 1 do 5 rokov vo výške 6,22 %. Na základe uvedeného možno skonštatovať, že úroky nie sú dojednané v rozpore s dobrými mravmi.

6. Postupom podľa § 145 ods. 2 Civilného sporového poriadku, súd prvej inštancie konanie sčasti zastavil, a to z dôvodu späťvzatia žaloby v rozsahu uplatnenej istiny vo výške 540,- eur s príslušenstvom a dlžných zmluvných úrokov vo výške 26,39 eur.

7. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O výške trov konania sa rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia, ktoré vydá súdny úradník. Súd v predmetnej veci nemal za preukázanú existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa ani výnimočnosť okolností u žalovaného pre aplikáciu § 257 Civilného sporového poriadku.

8. Proti rozsudku podal odvolanie žalovaný, namietajúc, že súd nesprávne posúdil účel pôžičky. Trvá na tom, že spoločnosť Zinc Euro nemá od Národnej banky Slovenska žiadne povolenia na poskytovanie úverov. V zmluve nepreukazuje výšku RPMN ani žiadne povinnosti vyplývajúce zo zákona, pritom žalovaný má postavenie spotrebiteľa. Navrhol napadnúť rozsudok zrušiť a konanie zastaviť.

9. Žalobca považuje odvolanie za účelové, bez relevantného právne zdôvodnenia zrušenia rozsudku. súd prvej inštancie sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými námietkami žalovaného. napadnutý rozsudok navrhol žalobca potvrdiť, zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

10. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v zmysle ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 CSP), vzhľadom na včas podané odvolanie, osobou oprávnenou (§ 362 ods. 1 CSP, § 359 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378, § 379 a § 380 CSP, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že sú splnené podmienky na zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

11. Z preskúmaného spisu je zrejmé, že žalobca sa podanou žalobou domáha voči žalovanému zaplatať dlžnej sumy 3.000,- eur s príslušenstvom. Podľa obsahu spisu žalovaný v pozícii zmluvného dlžníka uzavrel celkovo 5 zmlúv o pôžičke s investormi – fyzickými osobami. Keďže svoj dlh neplnil v predpísaných splátkach, veritelia pristúpili k zosplatneniu dlhu, ktorý je predmetom súdneho konania. Pohľadávku zo zmluvy o pôžičke investori postúpili na spoločnosť Zinc euro, a.s., ktorá ako postupca následne pohľadávku postúpila na žalobcu.

12. Súd prvej inštancie považoval žalobu za dôvodnú a tejto vyhovel. Zmluvy o pôžičke boli podľa jeho názoru uzavreté medzi fyzickými osobami, keďže ani jedna zo zmluvných strán nekonala pri uzatváraní a plnení zmluvy v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Investori nie sú dodávateľmi podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, preto ani uzavreté zmluvy o pôžičke nemajú spotrebiteľský charakter podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nevzťahuje sa na ne ani zákon o spotrebiteľských úveroch. V danom prípade ide o pôžičku „peer to peer“ ako alternatívny finančný nástroj tzv. crowdfunding. Uzavreté zmluvy o pôžičke nie sú v rozpore so zákonom a ani ho neobchádzajú, nejde ani o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Námietku žalovaného ohľadne úrokov nepovažoval súd prvej inštancie za dôvodnú. Podľa údajov Národnej banky Slovenska bola v období septembra roku 2019 úroková sadzba pri úveroch nefinančných spoločností so začiatočnou fixáciou úrokovej sadzby od 1 do 5 rokov vo výške 6,22 %, preto súd skonštatoval, že úroky nie sú dojednané v rozpore s dobrými mravmi.

13. Po oboznámení sa s obsahom preskúmaného spisu, vykonaným dokazovaním aj tvrdeniami sporových strán dospel odvolací súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie sa nevysporiadava dostatočne s relevantnými skutkovými aj právnymi okolnosťami, ktoré sú nevyhnutné pre spravodlivé a presvedčivé rozhodnutie súdu. Odvolaciemu súdu sa javí prístup súdu prvej inštancie k posúdeniu platnosti zmlúv o pôžičke, ich možnému spotrebiteľskému charakteru, či v neposlednom rade k prieskumu aktívnej vecnej legitímácie žalobcu za nedostatočný.

14. Podľa § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zastupovať iného nemôže ten, kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, o ktorý ide, ani ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného.

15. Podľa ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

16. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

17. Podľa ustanovenia § 657 Občianskeho zákonníka, zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

18. Postupujúc podľa časovej a vecnej nadväznosti vykonaných právnych úkonov, odvolací súd prednostne upriamil svoju pozornosť na (ne)platnosť uzavretých zmlúv o pôžičke. In concreto, súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že dňa 27.9.2019 uzavrel Investor s identifikačným kódom XXXXXXXXXXXX so žalovaným zmluvu o pôžičke č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie istiny 50,- eur s úrokovou sadzbou 7,50 %, termín poslednej splátky 22.9.2023, počet splátok: 48. Dňa 27.9.2019 uzavrel Investor s identifikačným kódom XXXXXXXXXXXX so žalovaným zmluvu o pôžičke č.

XXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie istiny 500,- eur s úrokovou sadzbou 7,50 %, termín poslednej splátky 22.9.2023, počet splátok: 48. Dňa 27.9.2019 uzavrel Investor s identifikačným kódom B. so žalovaným zmluvu o pôžičke č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie istiny 100,- eur s úrokovou sadzbou 7,50 %, termín poslednej splátky 22.9.2023, počet splátok: 48. Dňa 27.9.2019 uzavrel Investor s identifikačným kódom XXXXXXXXXXXXX so žalovaným zmluvu o pôžičke č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie istiny 2.050,- eur s úrokovou sadzbou 0,00 %, termín poslednej splátky 22.9.2023, počet splátok: 48. Dňa 27.9.2019 uzavrel Investor s identifikačným kódom E. so žalovaným zmluvu o pôžičke č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie istiny 300,- eur s úrokovou sadzbou 7,50 %, termín poslednej splátky 22.9.2023, počet splátok: 48.

19. Z vykonaného dokazovania vyplýva pomerne špecifický spôsob identifikácie zmluvných strán ako účastníkov občianskoprávneho vzťahu, a to prostredníctvom číselných identifikátorov, ktoré zachovávajú identitu zmluvných strán v čase uzavretia zmluvy o pôžičke utajenú. V zmysle ustanovenia § 657 Občianskeho zákonníka pritom zmluvu o pôžičke nevyhnutne uzaviera veriteľ a dlžník. Označenie zmluvných strán je esenciálnou náležitosťou zmluvy o pôžičke, bez splnenia ktorej je zmluva neplatná pre jej neurčitosť v zmysle ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Berúc pri tom do úvahy I. a II. oddiel II. hlavy Občianskeho zákonníka, subjektmi občianskoprávneho vzťahu sú fyzické a právnické osoby, ktoré sa štandardne označujú menom, priezviskom, dátumom narodenia ak ide o fyzickú osobu, resp. názvom, sídlom, identifikačným číslom osoby, ak je pridelené v prípade právnickej osoby. Dostatočné vymedzenie zmluvnej strany slúži pre jednoznačnú identifikáciu konajúcej osoby, ktorá je nositeľom práv a povinností zo zmluvy vyplývajúcich. Zodpovedanie relevantnej právnej otázky určitosť zmluvy o pôžičke pre účely aplikácie ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka ostáva v odôvodnení napadnutého rozsudku ponechané bez povšimnutia.

20. Ak zo zmluvy o pôžičke súčasne nemožno zistiť totožnosť konajúcej osoby, predovšetkým na strane veriteľa, nemožno bez ďalšieho prijať záver, že veriteľ nekonal v rámci svojej obchodnej či podnikateľskej činnosti podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd svoj právny záver odvodzuje od súvisiacich rámcových zmlúv o investovaní, ktoré so spoločnosťou Zinc euro, a.s. uzavierali fyzické osoby nepodnikatelia. V predmetnom konaní sa však uplatňuje pohľadávka zo zmluvy o pôžičke, čo je podstatné pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku a z nej jednoznačný záver o nepodnikateľskom vystupovaní investora ako veriteľa nemožno vyvodiť.

21. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na obdobné rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/39/2022 zo dňa 31.1.2023. V jeho zmysle je za určitý možné považovať len taký úkon, ktorého obsah nie je vnútorne rozporný, alebo síce vykazuje vnútornú rozpornosť, ale túto rozpornosť je možné odstrániť pomocou výkladových pravidiel. Treba však zdôrazniť, že pomocou výkladu nie je možné nahrádzať (dopĺňať) prejav, ktorý nebol vyjadrený v samotnom právnom úkone. Ak bol právny úkon uskutočnený v písomnej podobe, rozhodujúce je to, čo vyplýva z písomnej formy právneho úkonu. Za určitý je možné považovať iba taký úkon, ktorý je určitý aspoň v podstatných náležitostiach. Za podstatné náležitosti právneho úkonu sa vo všeobecnosti vždy považuje dostatočné označenie účastníkov daného právneho úkonu a dostatočné označenie predmetu plnenia. Z právneho úkonu musí byť zrejmé, kto ho urobil, komu je adresovaný a čo bolo jeho predmetom, aby nemohlo dôjsť k jeho zámene. Kategória určitosť sa posudzuje nie len z pohľadu účastníkov právneho úkonu (zmluvného vzťahu), ale vo všeobecnosti, t. j. právny úkon nesmie vzbudzovať pochybnosti o jeho obsahu ani u tretích osôb, ktorí jeho účastníkmi neboli.

22. V ďalšom ohľade posudzovania platnosti uzavretých zmlúv o pôžičke nemohol odvolací súd prehliadnuť skutočnosť, že spoločnosť Zinc euro, a. s. vystupovala pri uzavieraní zmluvy v zmluvnom zastúpení dlžníka a veriteľa súčasne. Občiansky zákonník pritom v ustanovení § 22 ods. 2 upravuje zákaz zastúpenia tým subjektom, ktorého záujmy sú v rozpore so záujmami zastúpeného. Zmluva o pôžičke je typický kontrakt, v ktorom na jednej strane stojí veriteľ a na druhej strane dlžník. Záujmy týchto subjektov sú už z povahy takéhoto právneho úkonu vo vzájomnom protiklade, a preto v prípade, ak by tak veriteľ ako dlžník bol zastúpený jedným zástupcom, nemožno ignorovať povinnosť súdu ex offo posudzovať platnosť právneho úkonu podľa § 22 ods. 2, § 39 Občianskeho zákonníka. Odôvodnenie napadnutého rozsudku aj v tomto smere vykazuje vážne nedostatky, keďže súd prvej inštancie sa možným stretom záujmov osôb, zastúpených tým istým subjektom, vôbec nezaoberal.

23. Podľa § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka, veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému.

24. Podľa § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný.

25. Podľa § 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka, písomný právny úkon je platný, ak je podpísaný konajúcou osobou; ak právny úkon robia viaceré osoby, nemusia byť ich podpisy na tej istej listine, ibaže právny predpis ustanovuje inak. Podpis sa môže nahradiť mechanickými prostriedkami v prípadoch, keď je to obvyklé.

26. Podľa § 40 ods. 4 Občianskeho zákonníka, písomná forma je zachovaná, ak je právny úkon urobený telegraficky, ďalekopisom alebo elektronickými prostriedkami, ktoré umožňujú zachytenie obsahu právneho úkonu a určenie osoby, ktorá právny úkon urobila. Písomná forma je zachovaná vždy, ak právny úkon urobený elektronickými prostriedkami je podpísaný zaručeným elektronickým podpisom alebo zaručenou elektronickou pečaťou.

27. Nasledujúcim právnym úkonom, ktorému odvolací súd venoval svoju pozornosť, bola zmluva o postúpení pohľadávky, uzavretá medzi jednotlivými investormi a spoločnosťou Zinc euro, a.s.. Z uvedených zmlúv je zrejmé, že zmluvné strany už vystupujú bez legendy identifikačného číselného kódu, no vyznačujú sa špecifikom pri podpisovaní zmluvy. Ako postupník vystupovala spoločnosť Zinc euro, a.s., v mene ktorej vystupovala F. G., podpisujúca zmluvu vlastnoručným podpisom alebo jeho vzorom. K podpisu zmluvy postupníkom malo dôjsť v Poprade, bez uvedenia dátumu, čo môže mať významné konzekvencie pre určenie okamihu platnosti a účinnosti zmluvy o postúpení. Naproti tomu, postupca (investor) zmluvu podpisuje identifikačným číselným kódom v Kapušanoch dňa 15.11.2020. Pri zohľadnení ustanovenia § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluva o postúpení musí mať zákonom stanovenú písomnú formu. Podľa § 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka, písomná forma zmluvy musí obsahovať podpis konajúcej osoby. Štandardne aplikačná prax rozlišuje vlastnoručný podpis, zaručený elektronický podpis, súčasne pripúšťa aj nahradenie podpisu mechanickými prostriedkami, ak je to obvyklé. Zo zmluvy o postúpení pohľadávok možno vyvodiť len to, že postupca zmluvu podpísal použitím prideleného identifikačného kódu. Uvedené smie stačiť pre splnenie podmienok uzavierania právnych úkonov v zmysle rámcovej zmluvy – Investor, v napadnutom rozsudku však absentuje odpoveď súd prvej inštancie pre účely splnenia dikcie ustanovenia § 37 ods. 1, § 40 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka. Nie je zrejmé, ako sa súd vysporiadal s okolnosťou, či takto vykonaný podpis je dostačujúci pre dodržanie zákonom vyžadovanej písomnej formy právneho úkonu, nedostatočné je aj posúdenie okamihu platnosti a účinnosti zmluvy s ohľadom na absenciu dátumu podpisu zmluvy zo strany postupníka. Uvedené špecifikum podpisovania zmluvy je pritom charakteristické aj pre uzavretú zmluvu o pôžičke.

28. Odvolací súd v kontexte doposiaľ uvedeného uvádza, že každý z vytýkaných nedostatkov prieskumnej činnosti súdu prvej inštancie môže vo svojich dôsledkoch viesť k vysloveniu absolútnej neplatnosti právneho úkonu, na ktorú prihliada súd z úradnej povinnosti, bez ohľadu na aktivitu sporových strán. Platnosť zmlúv o postúpení pohľadávok má svoju širšiu súvislosť aj pre skúmanie danosti aktívnej vecnej legitímácie žalobcu.

29. „Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta“ (Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/205/2009 zo dňa 29.6.2010, obdobne z rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 191/2018).

30. Žalobca svoju aktívnu vecnú legitímáciu odvodzuje od zmluvy o postúpení pohľadávok, uzavretej s postupcom, spoločnosťou Zinc euro, a.s.. Aby však žalobca mohol nadobudnúť uplatnenú pohľadávku, nevyhnutne sa vyžaduje, aby postupca Zinc euro, a.s. bol hmotnoprávnym nositeľom postupovanej pohľadávky v čase uzavretia zmluvy. Súd prvej inštancie však nerozptýlil nastolené pochybnosti platnosti zmluvy o postúpení pohľadávok, uzavretej medzi investormi ako postupcami a spoločnosťou Zinc euro, a.s. ako postupníkom, v dôsledku čoho pretrvávajú vážne pochybnosti o správnosti jeho právnych záverov.

31. Nedostatky vykonaného dokazovania, jeho skutkového a právneho hodnotenia, znáša súd, ktorý mal postupovať z úradnej povinnosti, inak svoje rozhodnutie vystavil kritike nepreskúmateľnosti, ktorá je v preskúmvanej veci prítomná.

32. Podľa § 774 Občianskeho zákonníka, sprostredkovateľskou zmluvou sa sprostredkovateľ zaväzuje obstaráť záujemcovi za odmenu uzavretie zmluvy a záujemca sa zaväzuje sprostredkovateľovi poskytnúť odmenu vtedy, ak bol výsledok dosiahnutý pričinením sprostredkovateľa.

33. V nasledujúcom rozsahu prijal súd prvej inštancie záver, že zmluvy o pôžičke boli uzavierané medzi fyzickými osobami – nepodnikateľmi, čo ich má vylučovať spod rámca aplikácie osobitných ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, tiež zákona o spotrebiteľských úveroch. Právny záver súdu o pôžičkách „peer to peer“ však odvolací súd považuje za minimálne predčasný, keďže aj v tomto smere vykazuje prieskumnú činnosť súdu a odôvodnenie jeho rozsudku nedostatky, s významnou relevanciou pre rozhodnutie vo veci samej. Podstatou vytýkaného pochybenia súdu prvej inštancie je pritom nie dostatočné skúmanie intervencie spoločnosti Zinc Euro, a.s., ktorá sa prezentuje ako platforma sprostredkujúca poskytovanie pôžičiek. Podľa § 774 Občianskeho zákonníka je účelom zmluvy o sprostredkovaní záväzkov sprostredkovateľa, ktorý sa zaväzuje obstaráť záujemcovi za odmenu uzavretie zmluvy a záujemca sa zaväzuje sprostredkovateľovi poskytnúť odmenu vtedy, ak bol výsledok dosiahnutý pričinením sprostredkovateľa. Z vykonaného dokazovania je minimálne pochybné, či spoločnosť Zinc euro, a.s. svojou činnosťou neprekračuje zákonom predpokladaný rámec činnosti sprostredkovateľa.

34. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5CoCsp/16/2022 zo dňa 23.2.2023. V obdobnej veci z vykonaného dokazovania vyplynulo, že administrátorom oboch zmlúv (rámcovej zmluvy investor a rámcovej zmluvy dlžník) bola spoločnosť Zinc Euro, a.s., ktorej úlohou bolo jednak zabezpečiť vyhľadávanie potencionálnych dlžníkov pre investora a jednak vyhľadávanie potencionálnych investorov pre dlžníkov. Zároveň spoločnosť Zinc Euro, a.s. zabezpečovala celý proces schvaľovania pôžičky, zasielanie zmluvnej dokumentácie, prevod finančných prostriedkov, ako aj vedenie záznamov o pôžičke, za čo si účtovala poplatky a iné náhrady výdavkov. Činnosť spoločnosti nespočívala len vo vyhľadávaní (sprostredkovaní) potencionálnych investorov a veriteľov, ale jej činnosť v podstate zahŕňala činnosť administrátora a veriteľa pri poskytovaní pôžičky. Fakticky tak činnosť veriteľa bola rozdelená na dva subjekty (investor a administrátor), ktoré spolu spolupracujú a navzájom sa dopĺňajú. Aj zo samotného dokazovania, vykonaného súdom prvej inštancie vyplynulo, že pôžička síce bola formálne poskytnutá fyzickou osobou (investorom), ale skúmanie bonity, poskytnutie peňažných prostriedkov žalovanému a následné vyhlásenie okamžitej splatnosti pôžičky bolo v gescii spoločnosti Zinc Euro, a.s.. Na základe uvedených skutočností má odvolací súd vážne pochybnosti o tom, či takéto konanie právneho predchodcu žalobcu, kedy oficiálne sprostredkúva pôžičky „od ľudí pre ľudí“ a na ktoré sa nevzťahuje dohľad Národnej banky Slovenska, nemožno hodnotiť ako nekalú obchodnú prax, subsumujúcu zmluvy o pôžičky pod spotrebiteľský právny vzťah, ktorý požíva ochranu v zmysle príslušných ustanovení právnych predpisov slúžiacich na ochranu spotrebiteľov.

35. Obdobne sa v tejto súvislosti vyslovila aj zahraničná judikatúra. Z rozhodnutia Krajského súdu v Prahe sp. zn. 72ICm/2131/2014 odvolací súd cituje: „S ohľadom na vše výše uvedené soud Smlouvu posoudil jako smlouvu o úvěru ve smyslu ustanovení § 497 ObchZ. Současně má soud za to, že Smlouvu je třeba podřadit režimu spotřebitelských smluv dle ustanovení § 51 a násl. ObčZ, když tento závěr dle soudu vyplývá z povahy obchodního modelu platformy administrátora. Dle tohoto modelu zadá dlužník (žadatel) na portálu administrátora žádost o půjčku. Věřitel (investor) zadá na portálu administrátora nabídku (nabídky), přičemž vybírá z nabídek dlužníků (žadatelů) na základě informací uvedených v jejich žádostech. Jakmile věřitel zadá nabídku na půjčku dlužníkovi (žadateli), administrátor o tom dlužníka (žadatele) informuje. Dlužník (žadatel) pak nabídku buď přijme, nebo odmítne. Při přijmutí si dlužník (žadatel) nechá zaslat smlouvu k podpisu. Poté, co administrátor obdrží od dlužníka (žadatele) podepsanou smlouvu včetně požadovaných příloh, provede prověření bonity dlužníka (resp. jeho schopnosti splácet půjčku). Na základě toho půjčku buď schválí, nebo zamítne. Po schválení půjčky zasílá administrátor smluvní dokumentaci (včetně příloh) věřiteli k podpisu. Po schválení půjčky věřitelem jsou peníze převedeny dlužníkovi (žadateli). Administrátor vede o půjčce účetní záznamy během celé doby splácení. V případě nesplácení administrátor upomíná dlužníka (telefonicky, prostřednictvím SMS, E-mailu a doporučené pošty). V případě zesplatnění půjčky zabezpečuje administrátor proces

vymáhání včetně přípravy žaloby a exekuce. Za tyto služby náleží administrátorovi mimo jiné odměna za administraci a náhrada hotových výdajů. Z uvedeného vyplývá, že pokud jde o činnost administrátora a věřitele, jedná se o faktické rozdělení činnosti při poskytování úvěru na dva subjekty, které spolu spolupracují a navzájem se doplňují.“

36. Odvolaciemu súdu sa s ohľadom na uvedené javí, že súd prvej inštancie si osvojil model fungovania finančného trhu, bez skúmania bližšieho fungovania všetkých zúčastnených subjektov. Je prinajmenšom pochybné, kto je v skutočnosti veriteľom zo zmluvy o pôžičke, keď fakticky všetky úkony za veriteľa vykonávala spoločnosť Zinc euro, a.s.. Investori zdá sa len poskytli finančné prostriedky spoločnosti Zinc euro, a.s. s očakávaním ich zhodnotenia. Takto nazhromaždený kapitál spoločnosť Zinc euro a.s. následne investovala do poskytnutých pôžičiek, pričom celkom zrejme konala v rámci svojej obchodnej a podnikateľskej činnosti. Zaplatené úroky z úverov a iné poplatky boli zrejme následne delené medzi spoločnosť Zinc euro a.s. a investora. Každopádne, investor mal svoj vklad garantovaný pre prípad, že dlžník vybraný spoločnosťou Zinc euro a.s. pôžičku nespláca. Na ten účel spoločnosť Zinc euro a.s. už podľa vopred dohodnutých podmienok nechala na seba postúpiť pohľadávky investorov a poskytnuté vklady im vracala z prostriedkov vlastného garančného fondu.

37. Okrem toho, výrazným prvkom nepriamej intervencie spoločnosti Zinc euro a.s. v predmetnom spore sú pôžičky poskytované žalovanému blízkymi osobami členov predstavenstva. Z vykonaného dokazovania možno usudzovať, že dlžníkovi bola celkovo poskytnutá suma 3.000,- eur, pritom sumu 2.050,- eur poskytol ako pôžičku dlžníkovi veriteľ G. B., a to bezodplatne s 0 % úrokom, naproti ostatným investorom, ktorý svoje bagateľné sumy pôžičky úrokovali 7,5 %. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 10Csp/106/2020 zo dňa 25.3.2021, podľa ktorého, cit.: „Z celého tohto biznis modelu je zrejme (a de facto to potvrdzuje i personálne prepojenie medzi reálnym veriteľom - investorom G. B. a kvázi sprostredkovateľom poskytnutia pôžičky Zinc Euro, a.s., za ktorou stoja jeho synovia H. a H. B.), že jediným jeho účelom je obísť, resp. vyhnúť sa akýmkoľvek pravidlám, právnym predpisom a právnym normám regulácie podnikania, či už bankových alebo nebankových subjektov poskytujúcich úvery, resp. spotrebiteľské pôžičky vrátane vymknutia a vyčlenenia sa spod kontroly a dozoru Národnej banky Slovenska ako kontrolného orgánu uvedených subjektov. Súd tak spleť vzájomne závislých zmluvných vzťahov, z ktorých žalobca odvíja nárok zároveň hodnotí ako právne úkony, ktorých účelom je obísť zákon a zároveň ktoré odporujú zákonu podľa § 39 Obč. zákonníka, a preto sú tieto právne úkony rovnako absolútne neplatné (bez ohľadu na vyššie definovanú neplatnosť samotnej zmluvy o postúpení pohľadávky z G. B. a ostatných „investorov“ na spoločnosť Zinc Euro, a.s.). Nakoľko ide o vzájomne závislé spotrebiteľské zmluvy podľa § 52a ods. 2 OZ, je možné konštatovať z uvedených dôvodov neplatnosť všetkých týchto zmlúv.“

38. Vyššie uvedené skutočnosti nemožno bagatelizovať, pretože majú významný vplyv na správnosť posúdenia spotrebiteľského charakteru uzavretých zmlúv o pôžičke, s podstatnými procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi konzekvenciami pre konanie a rozhodnutie súdu.

39. Podľa ust. § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil a aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

40. Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je pritom v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonnom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami, vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje strane konania posúdiť ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej.

41. Pokiaľ všeobecný súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie, treba rozhodnutie všeobecného súdu považovať za arbitrárne, teda za rozporné s Čl. 46 ods. 1 ústavy a s Čl. 6 ods. 1 Dohovoru (z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. septembra 2006, sp. zn. I. ÚS 265/05).

42. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa sporovej strane konania odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy, keďže aj pre odvolací súd je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu.

43. Z uvedeného dôvodu nepreskúmateľnosti vecnej správnosti napadnutého rozsudku, odvolací súd postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP napadnutý rozsudok, s výnimkou výroku II., zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

44. Po vrátení veci je úlohou súdu prvej inštancie náležite sa vysporiadať s nastolenými úvahami odvolacieho súdu a vo veci nanovo rozhodnúť, pričom pri odôvodnení rozhodnutia musí mať súd prvej inštancie na zreteli ustanovenie § 220 ods. 2 CSP.

45. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

46. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).